

ע"פ 8095/16 - יהודה עובדיה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8095/16

לפני:

כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט א' שהם

המערער:

יהודה עובדיה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין מיום 25.7.2016 ועל גזר הדין
מיום 8.9.2016 של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
בת"פ 17454-07-15 שניתנו על-ידי השופטת ד'
עטר

תאריך הישיבה:

י"ח באדר התשע"ז (16.03.2017)

בשם המערער:

עו"ד רלי אבישר רוזה

בשם המשיב:

עו"ד תומר סגלוביץ

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על הכרעת הדין מיום 20.7.2016 ועל גזר הדין מיום 8.9.2016 שניתנו על-ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת ד' עטר) בת"פ 17454-07-15, בגדרם הורשע המערער בעבירות של שוד, שימוש ברכב ללא רשות, הפרת הוראה חוקית ונהיגה בפסילה; ונגזרו עליו 60 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי, ופסילת רישיון נהיגה בפועל ועל-תנאי. כמו כן, חוייב המערער בתשלום פיצויים לנפגעי מעשי העבירות שביצע. המערער מדגיש בערעורו את רצונו לחזור למוטב ולנהל אורח חיים נורמטיבי, אם כי לחובתו נזקפת החומרה שבעבירות שביצע וכן גם עברו הפלילי.

2. בדיון שנערך ביום 16.3.2017 המלצנו למערער לחזור בו מערעורו על הכרעת הדין, ולמקד את טיעונו בערעור על גזר הדין. המערער קיבל את המלצתנו זו, ועל כן, נדון להלן בטענות המערער הנוגעות לגזר הדין בלבד.

עיקרי כתב האישום

3. ביום 4.9.2012 השית בית משפט השלום ברמלה על המערער עונש של 12 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור עבירה מסוג עוון, מן העבירות שבפרק י"א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), ועונש של פסילת רישיון נהיגה למשך שנתיים. על-פי כתב האישום, המערער לא הפקיד את רישיון הנהיגה שלו כנדרש, ועל כן תקופת הפסילה טרם החלה להימנות. בנוסף, ביום 10.10.2014 הורה בית משפט השלום בתל-אביב, במסגרת דיון בעניין אחר, כי המערער ישהה ב'מעצר בית'. כתב האישום מתאר כי עובר ליום 20.5.2015 (במועד שאיננו ידוע במדויק) יצא המערער ממקום 'מעצר הבית' וגנב את מכוניתו של יוסף נהרי, המתגורר בסמיכות אליו. למחרת היום בשעות הבוקר, יצא המערער ממקום 'מעצר הבית' בשנית, ונסע במכונית שלקח מיוסף נהרי לסניף של הבנק הבינלאומי ברמלה. בדרכו לבנק היה המערער מצויד במעיל, תיק, כובע גרב, קסדה, כפפות ואקדח דמה. המערער נכנס לסניף הבנק, כשהוא רעול פנים ואוחז את התיק ואת אקדח הדמה. הוא ניגש אל אחד הפקידים בסניף, כיוון אליו את אקדח הדמה והורה לו לשים "מיד את כל הכסף" בתיק. הפקיד מילא את תיקו של המערער בשטרות כסף בסך של 23,400 ₪, והמערער נמלט מהסניף במכונית שעמה הגיע. בגין מעשים אלה, הואשם המערער בעבירות של שוד, גניבת רכב, נהיגה בפסילה והפרת הוראה חוקית.

עיקרי פסק הדין של בית המשפט המחוזי

4. בית המשפט המחוזי קבע כי ראיות הדנ"א אשר נמצאו על אקדח הדמה ועל כל פריטי הלבוש, על אף היותן ראיות נסיבתיות, מקימות מסקנה לכאורית בדבר אשמת המערער. בית המשפט המחוזי אף נדרש לטענות המערער למחדלי חקירה, וכן לטענות שונות שהעלה המערער נגד הראיות שהוגשו. נקבע כי המערער אכן שכנע כי נפלו פגמים בשרשרת העברתם של פריטי הלבוש והאקדח, ובהתנהלות גורמי החקירה, אך לא היה די בטענותיו בהקשר זה כדי להקים ספק סביר במסקנה המפלילה שלחובתו. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי עונש הפסילה שהושת על המערער בשנת 2012 היה תקף בזמן שנהג במכונית לשם ביצוע השוד. באשר לאישום בגניבת הרכב נקבע כי המערער לא התכוון לשלול את המכונית שלילת קבע. אשר על כן, ביום 20.7.2016 הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, לבד מעבירת גניבת הרכב, אשר תחתיה הורשע בעבירה של שימוש ברכב ללא רשות.

5. בגזר הדין שניתן ביום 8.9.2016 קבע בית המשפט המחוזי כי בשל הקשר ההדוק שבין העבירות שבוצעו באירוע דנן, יקבע לגביהן מתחם ענישה הולם אחד, כאשר חומרת העבירות הנלוות לשוד תשפיע על קביעת המתחם. בית המשפט המחוזי עמד בגזר הדין על חומרתה של עבירת השוד, בייחוד כאשר זו מבוצעת כלפי פקיד בנק. כמו כן, ציין בית

המשפט המחוזי את חומרתן של העבירות שנלוו לביצוע השוד, אשר טומנות בחובן פגיעה בערכים מוגנים רבים ומשמעותיים. עוד תוארו בגזר הדין נסיבות ביצוע השוד על-ידי המערער, אשר פעל לאחר תכנון מוקדם, בתעוזה רבה, ותוך ביצוע עבירות נוספות. על בסיס זה קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה ההולם הוא מאסר בפועל הנע בין 24 לבין 54 חודשי מאסר.

6. באשר לקביעת עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה התייחס בית המשפט המחוזי לאורח החיים העברייני של המערער, אשר כולל כשלושים הרשעות קודמות, חלקן בעבירות בעלות מאפיינים דומים לעבירות שבוצעו בעניין דנן. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי המערער לא הורתע מעונשי מאסר קודמים אשר הוטלו עליו, אלא שב והפר את החוק, תוך התעלמות מעונש המאסר על-תנאי, מ'מעצר הבית' ומהפסילה שעמדו באותה עת בתוקפם. כמו כן, נקבע כי העדר לקיחת אחריות על-ידי המערער על המעשים שביצע, מקים חשש להישנותם. מאידך גיסא, התחשב בית המשפט המחוזי בנסיבות חייו של המערער, בן 50, אשר מנעוריו יוצא ובא בשערי בתי מאסר שונים, לא ראה את בנו בן ה-7 מיום היוולדו, והצהיר במסגרת הטיעונים לעונש על רצונו לשפר את דרכיו ולחזור למוטב.

7. בשים לב לכל אלה, השית בית המשפט המחוזי על המערער עונש של 48 חודשי מאסר בפועל, וכמו כן הפעיל במצטבר 12 חודשי מאסר על-תנאי שהוטלו על המערער בעניין אחר. מניין כלל חודשי המאסר בפועל החל מיום מעצרו של המערער. בנוסף, גזר בית המשפט המחוזי על המערער עונש מאסר על-תנאי לתקופה של 12 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מסוג פשע במשך שלוש שנים; ועונש מאסר על-תנאי לתקופה של 6 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מסוג עוון במשך שלוש שנים. עוד הושתו על המערער עונשי פסילה בפועל של 30 חודשים למן יום שחרורו ממאסר, ועל-תנאי למשך 12 חודשים. בנוסף חייב בית המשפט המחוזי את המערער בתשלום פיצויים לפקיד הבנק שנשדד בסך של 3,000 ₪, ופיצויים ליוסף נהרי, בעל המכונית שנטל המערער בלא רשות, בסך של 1,500 ₪.

עיקרי טענות הצדדים

8. ראשית, טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעת מתחם הענישה. לטענת המערער, מתחם הענישה ההולם שנקבע איננו עולה בקנה אחד עם הפסיקה בעניינים דומים. כמו כן, טוען המערער כי נסיבות ביצוע העבירה מצדיקות קביעת מתחם ענישה נמוך מזה שקבע בית המשפט המחוזי. בכלל זאת מציין המערער כי לא הופעלה אלימות מצדו במהלך השוד; כי לא הוכח נזק פיזי או נפשי לפקיד הבנק; וכן, כי בשל העובדה שהשתמש באקדח דמה, לא התקיים פוטנציאל לנזק כלשהו. עוד טוען המערער, כי בית המשפט המחוזי החמיר יתר על המידה בקביעת מתחם הענישה בהתבסס על העבירות שנלוו למעשה השוד. לטענתו, יש לתת משקל לעובדה שעונש הפסילה הוטל עליו 3 שנים לפני ביצוע העבירה, ותוקפו הוארך בשל אי-הגשת תצהיר על כך שהרישיון איננו בידי המערער. זהו מחדל, אשר לטענת המערער נבע מטעות אנוש גרידא. המערער מוסיף ואומר כי לא נטען שנהג בפסילה עוד, מלבד באירוע הנדון, וכי עברו בכל הנוגע לענייני תעבורה איננו מצדיק החמרה בעונש.

9. שנית, טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי בגזירת העונש בתוך מתחם הענישה ההולם. לדידו, היה על בית המשפט המחוזי להקל בעונשו בשל נסיבות חייו הקשות; רצונו להיטיב את דרכיו ולהשתקם; תקופת המעצר הארוכה שריצה, בין היתר בשל שיהוי בהעברת נתונים על-ידי המדינה; וכן, מחמת העובדה כי מרבית העבירות שביצע בעבר נעשו כלפי רכוש ובלא אלימות.

10. לעומת זאת, טוענת המשיבה כי יש לדחות את הערעור על גזר הדין. לטענתה, העונש שהוטל על המערער מוצדק נוכח חומרת מעשיו ועברו הפלילי המכביד.

דין והכרעה

11. דין הערעור להידחות. הלכה היא כי "ערכאת הערעור תמנע מהתערבות בעונש שנגזר בערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים שבהם העונש שנגזר סוטה סטייה ניכרת מהענישה המקובלת במקרים דומים; או מקום שבו נפלה טעות מהותית בגזר הדין" (ע"פ 607/16 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (12.4.2016)). עניינו אינו בא בגדר אותם חריגים. תחילה אציין כי הטענות שהעלה המערער בערעור זה, נטענו על-ידו אף בבית המשפט המחוזי, אשר פסק כפי שפסק, ו"מן המפורסמות הוא כי אין ערכאת הערעור גוזרת מחדש את דינו של המערער" (ע"פ 32/14 עמאש נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (17.9.2015)). לגופו של עניין, העבירות שביצע המערער – העיקריות והנלוות – הן קשות, חמורות ומצדיקות ענישה מכבידה. בית משפט זה נדרש רבות לחומרתה של עבירת השוד, בייחוד כאשר היא מבוצעת לאור יום, אף אם המבצע איננו משתמש בנשק כלל או משתמש באקדח דמה (ע"פ 2678/12 אבו כף נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (15.1.2013); ע"פ 7516/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (1.8.2013)). בעניין דנן אף לא מתקיימות נסיבות המצדיקות התייחסות מקלה לביצוע השוד, אשר בוצע בתעוזה רבה, ומחייב עונש הולם ומרתיע (ראו והשוו: ע"פ 9094/12 טספאי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (28.4.2013)). על כן, ובשים לב לעובדה כי לעובדה של השוד נלוו כאמור עבירות נוספות, חמורות כשלעצמן, לא מצאתי מקום להתערב במתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי.

12. באשר לגזירת העונש בתוך מתחם הענישה ההולם, עברו הפלילי המכביד של המערער, כמו גם העובדה כי לא נטל אחריות על מעשיו, מטים את הכף להחמרת הענישה (סעיפים 40א(4) ו-40א(11) לחוק). בית המשפט המחוזי איזן בגזר הדין בין הנסיבות השונות הנוגעות לגזירת העונש בתוך המתחם, ואף ציין כי התחשב בנסיבות חייו של המערער כשיקול לקולא (פסקה 22 לגזר הדין). טענות המערער הנוגעות למשקל שניתן לכל אחד מהשיקולים, לא מקימות עילה להתערבותו של בית משפט זה בגזר הדין (ע"פ 6980/15 אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (18.4.2016)).

13. אמנם המערער חזר בו מערעורו בכל הנוגע להכרעת הדין, ולפיכך אינני נדרש לכך בפסק דין זה. אציין אך זאת, בנוגע למחדלי החקירה להם טען המערער: אף אם לא היה במחדלים אלו כדי להשפיע על הרשעת המערער, הרי שהימנעות המשטרה מביצוע בדיקה גרפולוגית לפתק שעליו נכתב "זה שוד תן לי את כל הכסף מהר", ומבדיקת טביעות האצבע שעל הקסדה, וכן הפגמים שנפלו בשרשרת ההעברה של המוצגים השונים – כולם אומרים דרשני, ונראה כי מצריכים 'בדק בית' כדי שלא ישנו.

14. בשולי הדברים, אבקש להעיר על ניסיונות המערער לייחס ליוסף נהרי, ממנו ניטלה ללא רשות המכונית ששימשה לביצוע השוד, מעורבות כלשהי בעבירות. שמא היה לו די, ליוסף נהרי – אזרח תמים – שגילה לפתע שמכוניתו נלקחה ממנו, והסתבך על לא עוול בכפו בפרשיית שוד; הרי שכעת מבקש המערער לעורר ספק באשר לחפותו ולשמו הטוב של אותו אדם, שכל 'חטאו' היה שהמערער בחר לעשות שימוש במכוניתו-שלו לביצוע מעלליו. על כן, רואה אני צורך לציין כי לא הובא כל בסיס לטענות שמנסה המערער להעלות כלפי יוסף נהרי. מדובר באדם נורמטיבי, אשר כאמור נקלע לפרשה זו שלא מרצונו, שלא בידיעתו, וכעת נדרש להגן על שמו הטוב כדברי שלום עליכם, "ואם תאמר שאין לך אחות? לך לך והצטדק!".

15. סוף דבר, אציע לחברי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' שהם:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נ' סולברג.

ניתן היום, ג' בניסן התשע"ז (30.3.2017).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט